

overalt at stille sine Uhre, tværtimod Sovens Bestemmelser, overensstemmende med den lokale Middeltid. Det kan være fortræffeligt i mange Henseender, men jeg synes ikke, at den ærede Minister skulde forsvare det. Det er alle disse Banffeligheder, vi komme ud af ved at forkaste § 2. Som oplyst fra forskjellige Sider er man virkelig ganske rolig og sindig gaaet til at bruge det, Soven ønsker, og det store Hjælpemiddel, som den nye Almanak skulde kunne give de Astronomer paa Landet, der bruge Solstiven, skulde man ikke overvurdere. Jeg er overbevist om, at det vil blive en bitter Skuffelse, hvis man tror, at den nye Almanak i den Henseende vil kunne gjøre noget Stort. Alt, hvad den ærede Minister oplyste, at den nuværende Almanak, altsaa ogsaa den for 1880, med alle disse Oplysninger kan bruges til, var, hvorledes man paa Stedet kan stille sit Uhr efter Solstiven saaledes, at det viser den lokale Middeltid. Dette bliver aldeles uforandret det Samme; det bliver anvendeligt efter ligesom før denne Lov. Men nu kommer Soven og siger: Den lokale Middeltid skal ikke bruges, men det er Kjøbenhavns Middeltid, der skal bruges, og saa skal der gjøres en Korrektion til. Det er denne Korrektion, som den nye Almanak skulde oplyse om. Ser skal jeg nu gjøre opmærksom paa Følgende. Jeg er ikke indviet i de hemmelige Forhandlinger, der mulig ere foregaaede om, hvad den nye Almanak skal indeholde i denne Retning; men jeg tillader mig at tro, at jeg dog kan have nogen Forestilling om, hvad det er, de kunne være gaaede ud paa, og jeg formoder derfor, at der maa være Spørgsmaal om, at den skal give en Tavle, som for forskjellige Hovedpunkter i Landet viser Differentien mellem den lokale Middeltid og Kjøbenhavns Middeltid og altsaa — for at blive ved den ærede Ministers Exempel — for Horsens, og jeg formoder for alle Kjøbstæder, vil oplyse denne Differenti. Det er dette, den nye Almanak vil kunne gjøre. Men nu træffer det sig saa overordentlig uheldigt, at de lokale Astronomer næsten aldrig findes i Kjøbstæderne. I disse har man, som det blev oplyst af et æret Medlem, andre Hjælpemidler, hvorved man med Lethed kan stille sit Uhr. Det er ude paa Landet, bortfjernet fra Kjøbstæderne, at man kan være fristet til at gjøre denne Brug af Solstiven, og der kan Tavlen ikke give den Oplysning, som behøves. Hvorledes skulle da disse Statter paa Landet bære sig ad, efter at den nye Almanak er kommen, med de Oplysninger, som nu desidereres. Ja, der er virkelig intet andet Middel, end at de maa gjøre, hvad de kunne gjøre den Dag i Dag og aldeles uafhængig af Almanaken: de kunne bruge et Kort. Vi have meget gode Kort over Landet, og paa disse kunne de aflæse, hvor stor deres Differenti er med Kjøbenhavn. Det er det, som de til Syvende og sidst komme til at anvende. Dernæst skal jeg

gjøre opmærksom paa, at det at anvende Solstiver, hvor simpelt det end ser ud, er ikke saa lige at løbe til, og at det derfor vistnok med Føie kan forudsættes, at Lokal-Astronomer, der ville anvende Solstiver, ere saa fortrøllige med Videnskaben i det Hele, at de kunne bruge Kortene og se derpaa. Der er nemlig ved Anbringelsen af Solstiven to Omstændigheder, som ere vel at iagttage, for det Første, at de staa i det rette Azimuth, som man kalder det med et Kunstudtryk, eller at Solstiven skal staa i en vis Plan, og det er ikke Noget, Enhver kan gjøre, at stille den nøjagtig i denne Plan. Og for det Andet er det at iagttage, at Viseren paa Solstiven skal danne en vis Vinkel mod Horisonten; men da Solstiverne som oftest ere fabrikerede for visse bestemte Hovedsteder, og denne Vinkel med Horisonten aldeles afgjort varierer med Stedets Beliggenhed mod Nord eller Syd, ere næsten alle Solstiver gale, og derfor er der for den, der vil bruge Solstiven, en i alt Fald for Folk i Almindelighed temmelig vanskelig Operation at gjøre, for at Viserne kunne komme til at staa i den rette Inklination. Jeg har troet at burde fremkomme med disse saa Bemærkninger for at berolige de Enkelte, der mulig kunne mene, at der kunde indtræde nogen Vanskelighed for Lokal-Astronomerne ved, at denne Lov udkom nu uden § 2, og den nye Almanak ikke er tilstede med de Oplysninger, som formodes at maatte komme i Almanaken for 1881. For disse Medlemmer tror jeg, at Løvlsen vil være forbi; men iøvrigt indrømmer jeg, at den hele Sag efter den af den ærede Minister afgivne Erklæring jo vistnok ikke har nogen som helst synkelig Betydning; thi vi komme vel i fuld Enstemmighed til at kunne give Soven den Form, som Alle kunne blive fornøjede med.

Krieger: Efter den Samtale, som jeg, inden jeg stillede Forslaget, havde den Ære at have med Ministeren, tør jeg vel antage, at de Bemærkninger, som fremkom fra den ærede Ministers Side, nærmest indeholde en Oplysning om, hvorfor § 2 er optagen i Lovforslaget, men ikke kunne betragtes som Indvending fra hans Side mod det stillede Forslag. Jeg tror nemlig, at det fremgaar af tidligere Forhandlinger, som jeg i al Korthed henviser til, at der ikke vil voldes nogen som helst Ulempe, naonlig heller ikke, efter hvad det ærede kongevalgte Medlem (André) oplyste, for Solstivemandene ved, at Paragrafen gaar ud, men at der virkelig er Ulemper ved at lade den blive staaende, idet man derved ligesom fastslaar en Fortolkning af et gammelt Lovbud, der kan være Gjenstand for forskjellig Opfattelse, og som utvivlsomt i Virkeligheden i officielle Forhold, ikke blot overfor private Interesser som den med Solstiven, er sat til Side, om jeg saa maa sige. Der er en Forskiel imellem, om man gaar frem overfor saadanne gamle Lovbud, der omtrent